

Helse- og omsorgsdepartementet

Vår saksbehandler
Åshild Olaussen

Kopi til

Vår dato
31.01.2016

Vår referanse
DOK/2016/00061

Deres referanse

Unios høringssvar til forskrift om styringssystem i helse- og omsorgssektoren

Unio viser til høringsbrev fra Helse og omsorgsdepartementet vedrørende forslag om endring i forskrift om krav til styring og ledelse i helse- og omsorgstjenesten.

Unio støtter intensjonen om bedre tilrettelegging av styringssystemer i virksomheter som bidrar til faglig forsvarlige omsorgstjenester, systematisk kvalitetsforbedring og etterleving av brukersikkerhets-, pasient- og omsorgslovgivningen. Vi deler departementets vurdering av at dagens forskrift ikke etterleveres godt nok og at dette kan være knyttet til andre forhold enn utforming av dagens internkontrollforskrift. Det kan skyldes forhold som ulike holdninger, lederskap, kultur, forståelser av kvalitetsbegrepet etc.

Et tydeligere verktøy er viktig, og Unio støtter forslaget om nærmere utdyping av virkeområdet. Vi mener at forslaget til innhold i den nye forskriften langt på vei bidrar til formålet: «gi ansvarlige på de ulike nivåene i helse- og omsorgstjenesten et bedre verktøy med tydeligere og mer tjenestetilpassede krav». Det er positivt at forskriften understreker betydningen av styring og ledelse, og vi mener at den på en god måte tydeliggjør krav til lederskap og ansvarsdeling på alle ledernivå. Samtidig vil Unio peke på tillitsvalgtes rettigheter og plikter i slike medvirkningssammenhenger. Tillitsvalgtes medvirkningsrett er også relevant for ansvar for planlegging av kapasitet og bemanning.

Oppbygningen av forskriften, med egne paragrafer for hver av de fire oppgavene hentet fra terminologien i Demings sirkel/kvalitetssirkelen, er et godt og brukervennlig grep som også tydeliggjør virke- og ansvarsområder. Det at en bruker terminologi som er innarbeidet og kjent, bidrar også til et mer meningsbærende og definert innhold. Det vil på den måten være lettere for helsepersonell og ledere å anvende forskriften. Det er positivt at begreper som pasient- og brukersikkerhet er tatt inn i tråd med endringer som har vært i regelverket de senere år.

Det er allerede omfattende krav til rapportering og melding på ulike nivåer i helsetjenesten. Dersom foreslåtte forskriftsendringer medfører ytterligere bruk av ressurser til rapportering, frykter vi at den vil bli mindre etterlevd enn nåværende forskrift.

Dokumentasjonsplikt

Dokumentasjon skal sikre at praksis er i tråd med den ansvarliges føringer og lovpålagte krav. Når det gjelder skriftliggjøring av faglige prosedyrer skal det tas hensyn til medarbeidernes behov, slik

det står i forslaget. Unio vil understreke at dette ikke på noe tidspunkt bør innebære en reduksjon av krav til faglige kvalifikasjoner. Faglige prosedyrer kan ikke erstatte manglende kompetanse eller manglende opplæring.

Navn på ny forskrift

Høringsinstansene er spurt spesifikt om navnet på den nye forskriften skal være det foreslåtte «forskrift om styringssystem i helse-og omsorgstjenesten» eller om det heller burde være «forskrift om kvalitets-og styringssystem i helse-og omsorgstjenesten». Vi mener navnet på ny forskrift bør være «Forskrift om kvalitets- og styringssystem i helse- og omsorgstjenesten».

Kvalitetsforbedring og avvik

At tjenestene lider av mangler og uklarheter i ansvars plassering og organisering, støttes av erfaringer fra Meldeordningen for uønskede hendelser ("§3-3 meldeordningen"). At virksomhetene har utfordringer knyttet til systematisk forbedringsarbeid, skyldes ikke kun manglende ledelsesforankring og kunnskap om risikoområder, men kan like gjerne skyldes lite utviklet pasientsikkerhetskultur, manglende kompetanse og erfaring med forbedringsarbeid. Kvalitetsforbedringskunnskap er i liten grad en del av helsearbeideres grunnutdanning, og også mange ledere i helsetjenesten mangler kunnskap og erfaring i hvordan de skal gjennomføre og lede kvalitetsforbedringer.

Unio mener det er viktig å ha en kultur og et system for at medarbeidere som melder om uønskede hendelser blir ivaretatt. Mye tyder på at det i dag meldes fra i for liten grad og at meldinger ikke fører til forbedringer eller endringer. Det bør stilles krav om at avviksmeldinger følges opp med tilbakemelding til melder. Dette vil stimulere til å fortsette å melde inn aktuelle avvik, samt ha en læringseffekt i de tilfeller årsaker og forbedringstiltak finnes.

Modeller for sertifisering

Foreløpig er kunnskapsgrunnlaget for spinkelt til at man uten forbehold kan besvare spørsmål om eller hvilken modell man skal velge for sertifisering. Innføring av et krav om sertifisering reiser flest spørsmål, særlig med tanke på økt tidsbruk, byråkratisering og økte kostnader, og om man oppnår formålet med en styrking av arbeidet med kvalitet og pasientsikkerhet. Det er lagt inn en forutsetning om at det ikke skal innebære økt byråkrati og vesentlig økte omkostninger, men vi er i tvil om dette er et realistisk premiss. Det er derfor av vesentlig betydning at man utreder dette nærmere.

Sertifiseringsordningen bør legge til rette for at medbestemmelse jf dagens lov og avtaleverk etterleves.

Vennlig hilsen
Unio

Ingjerd Hovdenakk
sekretariatssjef

Åshild Olaussen
fagsjef